

Alina Mikkola

YHTEISKUNNAN LUONTOSUHTEEN REPRESENTAATIO ANTROPOSEENIN ILMASTONMUUTOKSEN AIKAKAUDELLA

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Lokakuu 2020

TIIVISTELMÄ

Alina Mikkola: Yhteiskunnan luontosuhteen representaatiot antroposeenin ilmastonmuutoksen aikakaudella
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Yhteiskuntatutkimuksen tutkinto-ohjelma
Lokakuu 2020

Tutkielma käsittelee yhteiskunnan luontosuhdetta ja sen liitoksia antroposeeniin ilmastonmuutokseen. Tutkielman tavoitteena on kartoittaa ihmisen ja luonnon vuorovaikutussuhteen representaatioita aikakaudella, jolla ilmastonmuutos on läsnä muistuttamassa inhimillisen todellisuuden reunaehdoista. Tutkimuskysymyksenä on: Millaisia ovat ihmisen ja luonnon vuorovaikutussuhteen representaatiot antroposeenin ilmastonmuutoksen aikakaudella?

Tutkimus paikantuu kulttuurisen ympäristösosiologian alueelle ja tutkielman kiintopisteinä toimivat representaation ja vieraantumisen käsitteet. Representaatiot ovat esityksiä, joiden kohde ei materiaalisesti ole läsnä. Ne voivat olla kuvia, kielellisiä kuvauksia tai näiden kokonaisuus. Vieraantumisen käsite puolestaan kuvaa modernisaation ja kapitalistisen yhteiskunnan vakiintumisen tuloksena syntyneitä ihmisen irtautumista ja etääntymistä luonnosta. Suoran vuorovaikutuksen puute ja sitä seuraava vieraantuminen luonnosta heikentävät ihmisen ymmärrystä ympäröivästä maailmasta.

Tutkimuksen aineistona on Helsingin Sanomissa vuoden 2019 aikana julkaistujen ilmastonmuutosuutisten uutiskuvia. Aineisto on kerätty Helsingin Sanomien verkkosivuilta löytyvät arkiston kautta hakusanalla ilmastonmuutos. Aineiston rajaamisessa on käytetty systemaattista mediakuvaston sisällönanalyysiä, joka toimii siltana kohti syvällisempää representaatioanalyysiä. Analyysiä varten muodostunut kokonaisaineisto koostuu yhteensä kahdestakymmenestä uutiskuvasta otsikoineen ja kuvateksteineen.

Aineiston analyysissä on hyödynnetty konstruktivistista representaatioanalyysiä, jolla aineistoa on järjestetty tarkastelemalla kuvien lajityyppejä, esittämistapaa sekä kontekstia. Representaatioiden analyysissä yhteiskunnallinen tilanne sekä kulttuuristausta ovat tekijöitä, joita vasten tulkinta tapahtuu. Analyysi on rakentunut suhteessa tutkimuksen taustakirjallisuuden hyödyntäen myös aineiston tutkijassa herättäneitä spontaaneja tunnereaktioita. Analyysin tuloksena on syntynyt viisi representaatiota, jotka ovat (1) luonto tunkeutumassa ihmisen alueelle, (2) luonto pettää ihmisen, (3) ihminen toimimassa luonnon hyväksi, (4) ihminen tuhoamassa luontoa sekä (5) luonto ihmisen pääomana. Representaatioissa korostuu ihmisen ja luonnon vastakkainasettelu sekä roolitus, jossa aina toinen dominoi toista. Yhteys antroposeeniin ilmastonmuutokseen jää häilyväksi ja erityisesti ilmastonmuutosta kiihdyttävät voimat, talousjärjestelmä ja tuotantotapa jäävät pimentoon. Ilmastonmuutoksesta rakentuu Helsingin Sanomien lukijalle etäinen vaikutelma ja ilmiö vaikuttaa tapahtuvan jossain kaukana.

Tutkimuksen johtopäätöksenä on, etteivät uutiskuvissa esiintyneet representaatiot edistä ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta hedelmällistä ilmapiiriä. Toisaalta representaatioihin kietoutuva muutosvoima nousee keskiöön. Jokaisen uutiskuvan ollessa valinta todellisuudesta, on aktiivisia valintoja tekemällä mahdollisuus vähitellen muovata kulttuurista todellisuutta.

Avainsanat: Yhteiskunnan luontosuhde, Representaatio, Ilmastonmuutos

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	4
2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	5
3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA KESKEISET KÄSITTEET	7
3.1 KULTTUURINEN YMPÄRISTÖSOSIOLOGIA JA KRIITTINEN TUTKIMUS.....	7
3.2 REPRESENTAATION KÄSITE	8
3.3 VIERAANTUMISEN KÄSITE	9
4 AINEISTO JA MENETELMÄT	10
4.1 TUTKIMUSKOHTENA VISUAALINEN KULTTUURI JA UUTISKUVAT.....	10
4.2 AINEISTONA ILMASTONMUUTOSUUTISOINNIN UUTISKUVAT.....	11
4.3 MEDIAKUVASTON SYSTEMAATTINEN SISÄLLÖNANALYYSI TAPAUSANALYYSIN PAIKANTAJANA	12
4.4 KONSTRUKTIVISTINEN REPRESENTAATIOANALYYSI	13
4.5 EETTISET ULOTTUVUUDET	14
5 ANALYYSI JA TULOKSET	16
5.1 LUONTO TUNKEUTUMASSA IHMISEN ALUEELLE	16
5.2 LUONTO PETTÄÄ IHMISEN	19
5.3 IHMINEN TOIMIMASSA LUONNON HYVÄKSI	20
5.4 IHMINEN TUHOAMASSA LUONTOA	22
5.5 LUONTO IHMISEN PÄÄOMANA	23
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	25
5.1 LUONTO JA IHMINEN VASTAKKAIN	25
5.2 KETÄ ANTROPOSEENI KOSKEE?.....	26
5.3 VIERAANTUMINEN VASTAKKAINASETELUN POLTTOAINEENA	27
5.4 LOPUKSI	28
LÄHTEET	30
LIITE	32

1 JOHDANTO

Hallitustenvälinen ilmastonmuutospaneeli IPCC julkaisi ensimmäisen globaalia ilmastonmuutosta ja sen laajoja vaikutuksia koskevan raporttinsa vuonna 1990 (Urry 2013, 8). Uusia raportteja on sittemmin julkaistu lukuisia ja syystä: ympäristökriisin tila ei ole parantunut, päinvastoin. Vuonna 2018 lokakuussa julkaistu IPCC:n erikoisraportti ja sen karu viesti ilmaston kiihtyvistä lämpenemisestä nousi rytinällä julkisen keskustelun keskiöön. Raportti toi näkyväksi ympäristökriisiä koskevan kriittisyyden asteen ja sen, millaisia toimia tilanne vaatii rauhoittuakseen. Tiedosta huolimatta ilmastotoimien rattaat liikkuvat turhauttavan hitaasti suhteessa tilanteen kriittisyyteen silloinkin, kun liikkuvat ylipäätään.

Eri tieteenalat ovat pyrkineet selittämään ilmastotoimien verkkaisuutta lukuisilla eri tavoilla, mutta tutkimusta leimaa sirpaleisuus. Psykologian, taloustieteen, politiikan tutkimuksen ja luonnontieteiden löydökset eivät keskustelee tarpeeksi hyvin yhdessä, jotta syvällistä ymmärrystä ja siitä ponnistavia tekoja pääsisi syntymään. (Noorgaard 2018.) Tämän sosiologisen tutkielman tavoitteena onkin kartoittaa kaikille tieteenoiloille yhteistä, mutta vielä yllättävän kartoittamatonta näkökulmaa, yhteiskunnallista todellisuutta. Tutkielma pureutuu yhteiskunnan luontosuhteeseen ja pyrkii siten laajentamaan ymmärrystä siitä yhteiskunnallisesta toimintaympäristöstä, jossa myös suhde ilmastonmuutokseen rakentuu.

Visuaalisella kulttuurilla on aina ollut tärkeä rooli kunkin historiallisen ajan ydinkeskustelujen rakentumisessa. Tämän tutkielman aiheena onkin ilmastonmuutoksen kontekstiin kytkeytyvät esitykset eli representaatiot, jotka kuvaavat ja rakentavat käsitystä ihmisen ja luonnon vuorovaikutussuhteesta. Aineistona hyödynnetään uutiskuvia. Tutkielma tutkii sitä, millaisia rooleja uutiskuvat esittävät ihmiselle ja luonnolle. Huomio kiinnittyy myös siihen, miten antroposeeni esiintyy kuvissa: näkyykö ilmastonmuutos, näkyykö ihmisen kädenjälki? Tämän asetelman tavoitteena on päästä käsiksi niihin arvottamisen tapoihin, tarinoihin ja käytäntöihin, jotka ylläpitävät sosiaalista rakennetta, joka synnyttää ja kiihdyttää antroposeenia ilmastonmuutosta. Tutkimuskysymyksenä on: *Millaisia vaikutelmia uutiskuvien representaatiot rakentavat ihmisen ja luonnon vuorovaikutussuhteesta antroposeenin ilmastonmuutoksen kontekstissa?* Tutkielma lähtee liikkeelle tutkimuksen lähtökohtien ja teoreettisen viitekehyksen esittelyllä. Tämän jälkeen

tarkastelussa on tutkimuksen aineisto sekä menetelmät. Lopuksi esitellään analyysiä, sen tuloksia sekä tuloksista tehtyjä johtopäätöksiä.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

Tieteellinen yhteisö on lähestynyt ilmastonmuutosta luonnontieteellisestä näkökulmasta jo vuosikymmenten ajan, erityisesti antroposeenin käsitteen kautta. Antroposeenin käsite viittaa uuteen geologiseen aikakauteen, jolla ihmisen toiminta tuottaa perustavanlaatuisia muutoksia luontoon. (Norgaard 2018, 171; sit. Crutzen & Stoermer 2000, 17-18.) Kari Marie Norgaard (2018) nimittää tätä luonnontieteellistä lähestymistapaa ekologiseksi mielikuvitukseksi ja toteaa sen olevan kaikkein käytetyin ja siten myös kehittynein tutkimuksellinen näkökulma, jolla myös ilmastonmuutosta hahmotetaan. Sosiologian keskiöön ilmastonmuutos ei ole perinteisesti kuulunut. Norgaard (2018) selittää tätä sosiologian lyhytnäköisyydeksi nimittämäänsä ominaisuutta tieteenalan historialla: sosiologia syntyi selittämään modernisoitunutta maailmaa, jossa ihmisen olivat voittaneet ”luonnon rajat” ja näin uuden tieteenalan keskiöön nousi urbanisoitua maailma ja sen sosiaalinen rakenne ja järjestys. (Norgaard 2018, 175 & Urry 2013, 17.)

Sosiologia ei ole yksin sokean pisteensä kanssa, sillä myös koko länsimainen historianfilosofia on kehystänyt historian kehityksen ytimeksi sen, kuinka ihminen vähitellen vapautuu luonnon pakoista. Länsimaiseen kulttuuriin vakiintunut käsitys näkeekin luonnon ikään kuin inhimilliselle maailmalle eli kulttuurille vastakkaiseksi todellisuuden alueeksi. (Haila & Lähde 2003, 19.) Yhteiskuntatieteissä ja erityisesti sosiologiassa tätä jakoa lujitti Émile Durkheim tekemä yhteiskunnallisen alueen määrittäminen ja tuolle alueelle asettava sosiologian tutkimuskohde, sosiaaliset faktat (Urry 2013, 18-19; sit. Durkheim 1964).

Mitä tekemistä hiilidioksidipäästöillä, merenpinnan nousulla ja aavikoitumisella on yleiseksi yhteiskuntatieteeksi tituleeratun sosiologian kanssa? Saksalainen sosiologi Niklas Luhmann (2004) esittää, että näiden näennäisesti sosiologian ulottumiin jäävien luonnontieteellisten ilmiöiden ollessa yhteiskunnallisen kommunikaation piirissä on kyse läpikotaisen sosiaalisista ja kulttuurisista faktoista (Valkonen & Saaristo 2010, 7-8; sit. Luhmann 2004). Luonnontieteellisenä ilmiönä myös

ilmastonmuutos vaikuttaa sosiaaliseen kokemusmaailmaan ja yhteiskuntaan vuosi vuodelta aina enenevässä määrin.

Nykyisessä ilmastonmuutostutkimuksessa paljon käytetty antroposeenin käsite itsessään jo avaa tutkimuskohteen sosiaalisia ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia. Antroposeenilla aikakaudella luonnossa näkyy ihmisen kädenjälki, jonka seurauksena myös luonto vaikuttaa ihmiseen uusilla tavoilla. Tästä Timothy Morton (2013) käyttää käsitettä antroposeenin aistimellisuus, joka kuvaa luontoon paikantuvien ei-inhimillisten olentojen, kuten edellä mainittujen merenpinnan nousun ja aavikoitumisen esiin nousua inhimillistä todellisuutta muovaavina toimijoina (Morton 2013; Jussi T. Eronen, Karoliina Lummaa, Tero Toivanen, Ville Lähde, Paavo Järvensivu, Antti Majava ja Tere Váden 2016, 49).

Ilmastonmuutoksen kulttuurisia puolia tutkinut Norgaard (2018) kehottaa sosiologeja tarttumaan toimeen ja sosiologisen mielikuvituksen avulla selvittämään ilmastonmuutoksen yhteiskunnallisia ulottuvuuksia. Sosiologinen mielikuvitus onkin kykyä siirtyä näkökulmasta toiseen, kuten ymmärtää historian ja elämäkerran yhteiskunnallisia liitoskohtia ja nähdä yksityisessä yleistä (Mills 1959, 15-18). Norgaardin mukaan olisi tärkeää keskittyä tutkimuksessa niihin yhteiskunnallisten rakenteiden ja toiminnan kudelmiin, jotka tällä hetkellä ylläpitävät ilmastonmuutosta kiihdyttävää kulttuuria. Sosiologisen mielikuvituksen avulla niistä olisi mahdollista löytää myös asetelmia ja pelipaikkoja, joissa muutosvoima piilee. Lähestyn tutkimustani siis Norgaardin inspiroimana sosiologian klassikon C. Wright Millsin (1959) sosiologisen mielikuvituksen idean kautta.

3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA KESKEISET KÄSITTEET

3.1 Kulttuurinen ympäristösosiologia ja kriittinen tutkimus

Ympäristösosiologia tutkii ihmisen ja ympäristön vuorovaikutusta varsin moninaisin lähestymistavoin. Tutkimus voidaan jakaa karkeasti kolmeen eri painotuksia korostavaan alueeseen: reaallinen, käytännöllinen ja kulttuurinen ympäristösosiologia. Reaallinen tutkimus on kiinnostunut siitä, miten erilaiset biofyysiset resurssit vaikuttavat yhteiskuntaan. Käytännöllinen ympäristösosiologia on omistautunut ratkaisuiden löytämiselle ja tutkimuksen keskiössä on esimerkiksi se, miten konkreettisesti ympäristöhallinta toimii ja kuinka se voisi toimia paremmin tulevaisuudessa. (Valkonen & Saaristo 2010, 8-9.) Oma tutkielmani asettuu kulttuurisen ympäristösosiologian piiriin. Kulttuurinen ympäristösosiologia keskittyy suuntauksista eniten siihen, kuinka kulttuuriset elementit kuten arvot, elämäntapa, kokemukset ja ideologiat vaikuttavat yhteiskunnan luontosuhteeseen (em, 9).

Kriittinen, uusmarxilainen ympäristösosiologinen tutkimus näkee nykyisellä kapitalistisella talousjärjestelmällä olevan merkittävä suhde nykyisiin ympäristöongelmiin, myös antroposeeniin ilmastonmuutokseen. Kriittinen ympäristösosiologia painottaa sitä, kuinka silkasta yhteiskuntaluokkien välisestä konfliktista on siirrytty laajempaan ja monimutkaisempaan konfliktiin. Tässä monimutkaisessa konfliktissa toisiinsa kietoutuu kapitalistisen talousjärjestelmän logiikka luonnonvarojen hyödyntämisestä kasvun välineenä ja väistämättä hupenevat luonnonvarat. (Ylönen & Litmanen 2010, 53-54.) Tätä itsetuhoista kierrettä voidaan kutsua oravanpyörä -teoriaksi, jonka näkökulmia myös tämä tutkimus hyödyntää.

Jussi T. Eronen (2016) kollegoineen nostaa esiin artikkelissaan *Kenen antroposeeni? Maapallojärjestelmätieteen paradigmamuutos, ihmistieteiden antroposeeni ja käsitteiden moninaisuus* sen, kuinka terminä antroposeeni antaa ymmärtää ihmiskunnan olevan yhtenäinen luontoon vaikuttava ja tuhoa edistävä toimija. Näin ollen se myös häivyttää todellisuuden merkittävät eroavaisuudet siitä, kuinka eri ihmisryhmät kokevat ja aiheuttavat ympäristövaikutuksia. Valta osa historian hiilidioksidipäästöistä johtuu Euroopan ja Yhdysvaltojen ehdoilla tapahtuneesta teollistumisesta ja siihen kietoutuvan poliittisen ja taloudellisen

yhteiskuntamallin levittämisestä myös muualle maapallolle. 2000-luvun alussa maailman rikkain seitsemän prosenttia oli vastuussa puolesta kaikista maailman päästöistä, kun taas maailman köyhimmät 45 prosenttia tuotti vain seitsemän prosenttia maailman kokonaispäästöistä. (Robert & Parks 2006; Eronen ym. 2016, 47.) Näennäisen neutraali antroposeeni siis pitää sisällään jyrkkää ihmisryhmien ja yhteiskuntaluokkien epätasa-arvoisuutta. Kriittinen ympäristösosiologinen tutkimus on omiaan kiinnittämään huomiota tähän perustavanlaatuisen eriarvoisuuteen.

3.2 Representaation käsite

Representaatio tarkoittaa esitystä, joka kuvaa jotakin asiaa, ihmistä, esinettä, tarinaa tai ilmiötä siten, ettei esitetty kohde ole materiaalisesti läsnä. Kyse on tulkinnasta, joka representaation kohteesta syntyy esityksen välityksellä. Representaatio voi olla esimerkiksi konkreettinen kuva, kielellinen kuvaus tai näiden kokonaisuus. (Mäkiranta 2010, 101.) Stuart Hall (1997) on teoretisoinut representaation osuutta kulttuuristen merkitysten muotoutumisessa ja tutkielma nojaa vahvasti Hallin käsityksiin. Hall kuvaa representaatioita tapahtumaketjuiksi, joilla tuotetaan ja välitetään kulttuurin jäsenten kesken merkityksiä esimerkiksi mielikuvien, kielen ja muiden merkkijärjestelmien avulla (Hall 1997, 15-19). Representaatio vaatii siis tietyn yhteisesti jaetun kulttuurisen pohjan, josta ja jolla merkitykset syntyvät. Tämä tutkielma juurtuu edellisessä luvussa kuvailtuun länsimaisen historianfilosofian kaanoniin ja näin ollen tutkimani representaatiot suhteutuvat tähän perustaan.

Olellainen piirre representaatioissa on Seppäsen (2005) mukaan se, että ne ovat tuotannollisia ja tulkinnallisia. Tuotannollisia siinä määrin, etteivät ne synny itsestään vaan ovat usein pikemmin aktiivisen työn tulosta. Representaatiot ovat ihmisten tekemiä, ihmisten käyttöä ja kulutusta varten. Tulkinnallisuus puolestaan viittaa siihen prosessiin, jossa katsoja liittyy ja representaation osaksi aiempia kokemuksia, mielikuvia ja kulttuurissa laajalti esiintyviä kuvia ja kuvastoja. (Seppänen 2005, 84; Hall 1997, 15-19.) Representaatioita ohjaa siis aiemmin opittu eikä kuvilla ole yhtä tiettyä ja lopullista merkitystä, vaan ne muovautuvat kussakin historiallisessa hetkessä (Mäkiranta 2010, 102-103).

3.3 Vieraantumisen käsite

Vieraantumisen käsite kumpuaa sosiologian klassikon, Karl Marxin tuotannosta ja on vahvasti yhteydessä Marxin kriittisesti käsittelemään murrokseen, tekniikan kehitykseen ja kapitalistisen yhteiskunnan lujittumiseen. Kapitalismin myötä luonto päätyy yksityiseen omistukseen, pääomaksi ja tästä seuraavat kehityskulut vieraannuttavat ihmistä luonnosta ja vahvistavat vastakkainasettelua. Marxin (1863) mukaan ihmisellä on sekä ”luonnonolemus”, joka on jaettua muiden lajien kanssa, että myös ”lajiiolemus”, joka tekee ihmisestä luovan, tiedostavan ja sosiaalisen olennon. Keskiössä ihmisen lajiiolemuksessa on Marxin mukaan työ, jota ihminen tarvitsee täyttääkseen tarpeen luovuudesta ja työ on myös se, jonka kautta ihminen on kosketuksissa luontoon. Yhteiskunnan eriytymisen, palkkatyön, yksityisomistuksen ja teollisten tuotantoprosessien myötä tapahtuu vieraantumista paitsi omasta työstä ja sen tuloksista, mutta myös itsestä, muista ihmisistä ja luonnosta. Marxin mukaan vieraantuminen on siis irtautumista ja erkaantumista ihmiselle tyyppillisestä lajiiolemuksesta. (Ylönen & Litmanen 2010, 55-56.)

Sosiologi Peter Dickens (1996) esittää, että ympäristökriisin taustalla on luontoa koskevan ymmärryksen puute. Tämä ymmärryksen puute kietoutuu vieraantumiseen. Moderneissa yhteiskunnissa ihminen ei enää ole riippuvainen luonnon kanssa suorassa vuorovaikutuksessa hankitusta tiedosta, vaan abstrakti, luonnon ulkopuolella luonnosta hankittu tieto on vallalla. Esimerkiksi arkisessa päivällisen valmistuksessa keskiöön nousee tieto siitä, mistä ruokakaupasta saa annokseen tarvittavia elintarvikkeita ja minkä valmiiksi laaditun reseptin mukaan annos valmistetaan. Hämärään jää se, mistä eri elintarvikkeet tulevat ja millaisen matkan ne ovat tehneet päätyäkseen lähikauppaan. Näin ollen suoran vuorovaikutuksen puute ja siten vieraantuminen luonnosta heikentää ymmärrystä ympäröivästä maailmasta. (Ylönen & Litmanen 2010, 56-57; Dickens 1996, 29-58.)

4 AINEISTO JA MENETELMÄT

4.1 Tutkimuskohteena visuaalinen kulttuuri ja uutiskuvat

Tänä päivänä kuvien virta on valtava ja visuaaliset representaatiot ovat läsnä kaikkialla: bussipysäkkien mainoksissa, uutisissa, sosiaalisessa mediassa, televisiossa... Se, millaisia visuaalisia representaatioita kukin kuluttaa on eriytynyt sosiaalisen median ansiosta: algoritmit oppivat nostamaan näytelle kutakin käyttäjää kiinnostavia sisältöjä. Uutiskuvat sen sijaan edustavat toisenlaista maailmaa: samat uutiset ovat näytillä jokaisen lehden tilaajan lukemilla sivuilla.

Uutiskuvalla on erityisen legitiimi asema. Ensinnäkin visuaalisen esityksen muotona valokuvaa pidetään objektiivisina esityksinä todellisuudesta, todellisuuden kuvaajana (Seppänen 2005, 117). Valokuvan asema koetaan enemmän luotettavana esimerkiksi verrattuna lyijykynäpiirroksen todellisuuden kuvaajana. Toiseksi esityksen konteksti, uutiset, vahvistaa esityksen legitimitettä. Erityisesti kun kyseessä on vakiintuneen instituution, kuten Suomessa esimerkiksi Ylen tai Helsingin Sanomien julkaisema uutinen, pidetään sisältöä neutraalina tapahtumien raportointina.

Seppäsen (2005) mukaan visuaalisen kulttuurin kuvastot ovat poliittisia siinä mielessä, että jokainen uutiskuva on valinta todellisuudesta, jota halutaan esittää ja siten vahvistaa (Seppänen 2005, 15). Esimerkiksi sanomalehdet uutiskuvineen toimivat sekä representaatioiden välittäjinä, että rakentajina. Tästä voidaan käyttää visuaalisen järjestyksen käsitettä, joka viittaa kuvallisuuksien aktiivisesti rakennettuun, sommiteltuun ja rajattuun olemukseen (Seppänen 2006, 35). Visuaaliset järjestykset pitävät sisällään vakiintuneita ja jaettuja kulttuurisia merkityksiä, sekä myös valtaa. Ei siis ole merkityksetöntä, miten uutisointia kuvitetaan. Tästä syystä juuri uutiskuvien kaltaisia, harvemmin kriittisen tarkastelun kohteeksi päätyviä vallan tiivistymiä on tärkeää tutkia. Visuaalisia järjestyksiä tutkimalla sosiologisin ottein tutkielman tavoitteena on tuottaa ymmärrystä ympäristökriisin yhteiskunnallisista ja kulttuurisista ulottuvuuksista. Tutkimus lähestyy uutiskuvia tutkimuskysymyksenään *”millaisia vaikutelmia uutiskuvien representaatiot rakentavat ihmisen ja luonnon vuorovaikutussuhteesta antroposeenin ilmastonmuutoksen kontekstissa?”*

4.2 Aineistona ilmastonmuutosuutisoinnin uutiskuvat

Aineistoni koostuu Helsingin Sanomien verkkosivuilta (hs.fi) löytyvän arkiston kautta hakusanalla *ilmastonmuutos* esiin nousseista uutiskuvista. Ilmastonmuutosta ja ekologisia arvoja käsittelevä uutisointi on lisääntynyt viime vuosikymmenten aikana merkittävästi. Ylä-Anttilan ja kumppanien (2018) tutkimuksen mukaan ilmastonmuutosta käsittelevän uutisoinnin lisääntyminen on globaali ilmiö ja myös suomalainen media on linjassa tämän kehityksen kanssa (Ylä-Anttila & Vesa & Kukkonen & Lehtimäki & Lonkila & Luhtakallio 2018, 589). Seppänen (2005) huomauttaa, että kuvajournalismin tutkimuksessa on otettava huomioon kausivaihtelun osuus. Esimerkiksi vain yhden kuukauden valitseminen tarkasteluun saattaisi edesauttaa vuodenaikasidonnaisen käsityksen rakentumista. (Seppänen 2005, 150.) Rajasin haun vuoteen 2019, jonka aikana ilmastonmuutos nousikin Helsingin Sanomien uutisten aiheeksi lähes päivittäin.

Tietyn osaston perusteella aineisto ei rajautunut, vaan haravoin manuaalisesti läpi kaikki vuoden 2019 ilmastonmuutosaiheiset uutiset. Pois rajautuivat kuitenkin pääkirjoitukset, mielipidekirjoitukset, kolumnit sekä syväluotaavat artikkelit, sillä tutkimukseni kiinnostus kohdistuu ”ei kenenkään mielipidettä” edustaviin ja näennäisen neutraaleihin, uutismuotoon kirjoitettuihin juttuihin. Rajausta tapahtui myös sillä perusteella, että uutisen tuli käsitellä ilmastonmuutosta tai sen vaikutuksia suoraan, eikä pelkkä löyhästi liitetty maininta ilmastonmuutoksesta riittänyt perusteeksi valita kyseistä uutista osaksi tutkimuksen aineistoa.

Aineistonkeruun tuloksena valikoitui ensin yhteensä 217 havaintoyksikköä. Yhteen havaintoyksikköön sisällyttiin uutisen otsikon, uutiskuvan sekä kuvatekstin, jotta kuvan konteksti astuisi selkeästi esiin. Valintaa lähestyin jälleen kerran Seppäsen ohjenuoraa mukaillen: uutiskuva nimenomaan kuvittaa uutista ja yksinäisen kuvan kautta voi olla mahdotonta tulkita sisällön merkitystä (Seppänen 2005, 154). Arvioin 217 havaintoyksiköstä muodostuneen tutkimuksen perusjoukon liian suureksi kandidaatintutkielman vaatimuksia ajatellen, joten karsin aineistoa vielä valitsemalla mukaan vain vuoden parillisten päivien uutiskuvat. Voidaan olettaa, että kyseinen satunnaisuuteen perustuva ratkaisu ohittaa median kausivaihteluihin liittyvän edustavuuden problematiikan, sillä näin muodostunut 108 havaintoyksikön otos edustaa yhä perusjoukkoa.

4.3 Mediakuvaston systemaattinen sisällönanalyysi tapausanalyysin paikantajana

108 uutiskuvan analysoiminen kandidaatintutkielman puitteissa jäisi varsin pinnalliseksi, sillä kyseessä on yhä valtavan suuri ja kirjava kasa erilaisia kuvia. Jotta pääsisin lähemmäs tutkielman kannalta olennaisia representaatioita, aineistoa tuli rajata ja tarkentaa edelleen. Tässä sisällönanalyysi toimi oivana työkaluna. Sisällönanalyysi toimii tässä tapauksessa tapausanalyysin paikantajana, eli hahmottaa suuresta massasta huomionarvoisia piirteitä, joita sittemmin lähestyä syvällisemmän representaatioanalyysin keinoin. Systemaattisen sisällönanalyysin avulla on mahdollista hahmottaa mediakuvaston visuaalisia järjestyksiä, eli visuaalisten sisältöjen ja esitysten rakenteita ja säännönmukaisuuksia, joita kuvallisessa julkisuudessa esiintyy. Sisällönanalyysi tuottaa tietoa siitä, kuinka yksittäiset uutiskuvat asettuvat osaksi laajempaa aineistoa. (Seppänen 2005, 142-144.)

Luonteeltaan tutkimuksen sisällönanalyysi on teoriaohjaavaa, sillä se hyödyntää aiempaa teoreettista tietämystä kuitenkin lukkiutumatta silkkään teorian testaamiseen. Teoriaohjaava sisällönanalyysi antaa selkeästi aineistolle oman äänen mutta aineistolähtöisen otteen sijaan aineistosta itsestään ei luoda teoreettisia käsitteitä, vaan tulkintaa ohjaa aiempi teoreettinen kehys. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 133.) Käsitys länsimaisen kulttuurin ja yhteiskunnan luontosuhteesta, kulttuurin ja luonnon vastakkainasettelusta viitoitti siis polkuja, joilla aineistoani lähestyn (Haila & Lähde 2003, 19).

Koska sisällönanalyysi toimii vain siltana kohti syvällisempää representaatioanalyysiä, visuaalisen järjestyksen rakenteita hahmottavana työkaluna, näyttäytyy se laadulliseen sisällönanalyysiin johdattavien menetelmäoppaiden ohjenuoriin verrattuna melko laihana ja lähinnä kvantifiointiin keskittyvänä metodina. Näin ollen voitaisiin käyttää myös nimitystä sisällön erittely, joka kuvaa aineiston pinnallisempaa, systemaattista ja määrällistä kuvailua. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 118-121.) Nojaan kuitenkin Seppäseen (2005), joka käyttää vastaavaa tarkoitusta palvelevasta prosessista nimitystä mediakuvaston systemaattinen sisällönanalyysi (Seppänen 2005, 144).

Perkasin 108 uutiskuvasta koostuneen kokonaisaineiston inspiroituneena Seppäsen ja Väliverrosen (2000) tutkimuksesta, jossa he analysoivat Helsingin Sanomien luonnon monimuotoisuutta käsitellyttä uutisointia vuosina 1990-1997. Aluksi luokittelin kuvat aiheen mukaan, jonka tuloksena

luokat *luonto, ihminen* sekä *luonto ja ihminen* nousivat määrällisesti huomattavasti esiin. Loput luokista olivat *rakennettu ympäristö ja teollisuus, ruoka ja ravinto, tiede ja teknologia* sekä *mielenosoitukset*. Nämä luokat olivat määrällisesti varsin pieniä suhteessa kokonaisuuteen sekä tutkimuskysymyksen kannalta vaikeammin lähestyttäviä, joten päätin sulkea ne tutkimuksen ulkopuolelle.

Taulukko 1 Kokonaisuuteen kuvien aiheet pelkistettyinä

Kuvan aihe	N
Ihminen	24
Ihminen ja luonto	20
Luonto	38
Muut	26
Yhteensä	108

**Muut-luokkaan on sulautettu tutkimuksen kannalta epärelevantit luokat.*

Ollessani erityisen kiinnostunut yhteiskunnan luontosuhteesta se, että ihmistä ja luontoa esittävät uutiskuvat ovat kaikkein pienin luokka, kiinnitti huomioni. Kiinnostustani kohti kyseistä luokkaa lisäsi myös se, että aiemmissa tutkimuksissa on jo perehdytty ”puhtaiden” luontokuvien merkityksiin (esim. Seppänen & Väliaverron 2000). Ihmistä esittävien kuvien puolesta olivat tutkimuskysymyksen kannalta epärelevantteja, sillä valtaosa kuvista oli esimerkiksi kasvokuvia, joista yhteyttä ilmastonmuutoksen kontekstiin olisi mahdotonta tulkita. Näin ollen valitsin luokan *luonto ja ihminen* 20 kuvaa syvällisemmän representaatioanalyysin kohteeksi.

4.4 Konstruktivistinen representaatioanalyysi

Representaatiota käsitteellistänyt ja tutkinut Stuart Hall (1997) esittää kolme eri lähestymistapaa, joilla tarttua representaatioanalyysiin: refleksiivinen, intentionaalinen ja konstruktivistinen. Refleksiivinen näkökulma on kiinnostunut siitä, vastaako representaatio todellisuutta vai ei. Intentionaalinen puolestaan on kiinnostunut representaation tekijän tarkoitusperistä. Nämä

lähestymistavat eivät kuitenkaan palvele tutkimuskysymyksen näkökulmaa, joten hyödynnän kolmatta reittiä, konstruktivistista representaatioanalyysiä. Konstruktivistinen lähestymistapa on kiinnostunut siitä, millaista todellisuutta kuvat rakentavat ja miten. (Hall 1997, 15, 24-26; Seppänen 2005, 94-96.) Visuaalisen kulttuurin tutkimuksessa, jonka alueelle tutkielmani paikantuu, on laajemminkin omaksuttu konstruktivistinen ajatus kielestä, kuvista ja siten myös representaatioista todellisuuden rakentajina (Mäkiranta 2010, 106-107). Kulttuurisista merkityksistä, sosiaalisista rakenteista ja yhteiskunnasta kiinnostunut konstruktivistinen ote osuikin oivasti sosiologian opintosuunnasta ponnistavaan tutkielmaan.

Konstruktivistisella representaatioanalyysillä kysyn aineistoltani *millaisia vaikutelmia kuvat kohteistaan rakentavat*. Vaikutelmien analysointi vaatii kuvan lajityypin, esittämistavan ja kontekstin tarkastelua. Vaikutelman muodostumiseen vaikuttaa myös yhteiskunnallinen tilanne ja kulttuuritausta, jota vasten tulkintaa tehdään. (Mäkiranta 2010 114-115.) Olennaista on vuorovaikutus, joka tarkoittaa sitä, ettei kuva itsessään tuota merkitystä vaan merkitys rakentuu nimenomaan suhteessa ympäröivään yhteiskunnalliseen todellisuuteen (em. 106). Olen varttunut kasvavan ympäristötietoisuuden aikakaudella ja koen siihen kytkeytyvien näkökulmien vakiintuneen osaksi tapaani havainnoida todellisuutta. Aineiston analyysissä vuorovaikutuksessa kuvien kanssa ovat siis taustakirjallisuuden lisäksi myös omat intuitiiviset reaktiot, kuvien herättämät resonanssit. Ilmastonmuutosaiheisen uutisoinnin uutiskuvien konstruktivistisessa representaatioanalyysissä hahmottelen sitä, millaisia aikaan ja paikkaan kietoutuvia seikkoja kuvan yksityiskohdat ja kokonaisuus rakentavat (Mäkiranta 2010, 116). Millaisia vaikutelmia ihmisen ja luonnon vuorovaikutussuhteesta kuvat esittävät? Millaista kuvaa todellisuudesta kuvat rakentavat ja millä keinoilla? Kuinka merkitystiheät vaikutelmat ihmisen ja luonnon suhteutuvat antroposeenin ilmastonmuutoksen kontekstiin?

4.5 Eettiset ulottuvuudet

Ihminen on kielellinen olento. Lingvistisen käänteen myötä kielellisyys ja sen tutkimus on myös läpäissyt erityisesti yhteiskuntatieteet ja kulttuurin sekä viestinnän tutkimuksen. (Seppänen 2001, 20.) Myös tämä kandidaatintutkielma on tehty tieteenalani konventioita mukailien, työni on siis kielellisellä ilmaisulla toteutettu esitys. Kuvallisen tutkimuskohteeni huomioon ottaen on kuitenkin tärkeää pohtia kielellisen ja visuaalisen ilmaisun ja tulkinnan yhdistämistä. Visuaalinen ja kielellinen eivät ole toistensa vastakohtia, vaan pikemminkin kaksi toisiinsa kiinteästi liittyvää ulottuvuutta

(Seppänen 2001, 22). Visuaalisuuden liittyessä vahvasti keholliseen, aisteihin kietoutuvaan nonverbaaliin tulkintaan ja ilmaisuun, on kielellisyys usein ainut keino päästä käsiksi visuaaliseen (em. 22). Kielellisyys on keino, jolla visuaalisuutta voi järjestelmällisemmin hahmottaa ja myös kommunikoida edelleen muille ihmisille.

Kuvia on kuitenkin mahdotonta kielellistää tyhjentävästi ja täydellisesti. Hyödyntämäni konstruktivistinen representaation tulkinta nojaa vahvasti tulkitsijan omiin, osin ei-kielellisiin reaktioihin, tuntemuksiin ja resonointiin, joten koen erityisen tärkeäksi esittää lukijalle analyysin kohteena olevia kuvia, jotta lukijalla olisi mahdollisuus osallistua tulkinnalliseen prosessiin ja siten myös arvioida tutkijan tapoja sanallistaa kuvallisuuksia.

Aineisto koostuu Helsingin Sanomissa julkaistuista uutiskuvista, jotka asettuvat julkiseen sfääriin. Osa kuvista on kansainvälisten uutistoimistoiden kuten Reutersin kuvapankeista lainattuja, osa Helsingin Sanomien omien kuvajournalistien valokuvia. Joka tapauksessa kuvat on tuotettu julkista sfääriä ja laajaa levitystä ajatellen, eikä niiden analysointiin liity erityistä arkaluontoisuuden tai hienotunteisuuden huomiointia. Kuvien yhteyteen merkitsen lähteet ja kuvan tekijänoikeustiedot. Tutkielman lopusta löytyy myös liite, jossa on koottuna linkit Helsingin Sanomien uutisiin, joissa tutkimuskohteenani toimineita kuvia on käytetty uutiskuvina. Näin ollen lukijalla on mahdollisuus tarkastella uutiskuvien alkuperäiskontekstia.

5 ANALYYSI JA TULOKSET

Tässä luvussa esittelen aineistostani löytyneet representaatiot, jotka rakentavat vaikutelmia ihmisen ja luonnon vuorovaikutussuhteesta antroposeenin ilmastonmuutoksen kontekstissa.

Representaatioita löytyi yhteensä viisi:

1. Luonto tunkeutumassa ihmisen alueelle
2. Luonto pettää ihmisen
3. Ihminen toimimassa luonnon hyväksi
4. Ihminen tuhoamassa luontoa
5. Luonto ihmisen pääomana

Representaatioiden analyysissä lähdin liikkeelle kysymällä kovalta erilaisia kysymyksiä. Mitä kuva esittää? Mitä kuvassa tapahtuu ja kenelle. Kuka toimii ja tekee, miten siihen suhtaudutaan? Näiden pintatasoa avaavien kysymysten avulla analyysi siirtyi vähitellen syvemmälle vaikutelmaa tavoittelevien kysymysten avulla. Millainen tunnelma kuvassa on ja mitä tunteita kuva tulkitsijassaan herättää? Näitä huomioita peilasin kokonaiskontekstiin eli uutiskuvan otsikointiin sekä kuvatekstiin ja tutkimuksen taustakirjallisuuteen. Näiden vaiheiden kautta kysyn aineistolta, millaisia vaikutelmia kuva rakentaa ihmisen ja luonnon vuorovaikutussuhteesta antroposeenin ilmastonmuutoksen aikakaudella.

5.1 Luonto tunkeutumassa ihmisen alueelle

Tässä representaatioissa rakennettu ympäristö ja inhimillinen elämä ovat ei-inhimillisten olioiden, luonnon vaikutuksen alaisena ja jopa muuttuvat tämän vaikutuksen seurauksena. Huomionarvoista on antroposeenin aistimellisuus eli se, kuinka tuttu maailma saa osakseen uusia tunteita häilyvyyttä, epäselvyyttä ja jopa aavemaisuutta ei-inhimillisten olioiden astuessa näyttämölle (ks. Morton 2013; Jussi T. Eronen, Karoliina Lummaa, Tero Toivanen, Ville Lähde, Paavo Järvensivu, Antti Majava ja Tere Váden 2016, 49). Kuvissa tutusta ja turvallisesta todellisuudesta tulee vieras tai jopa pelottava. Esimerkiksi suurkaupungin urbaani ympäristö kärsii rottaongelmasta, joka esitetään kiusallisena ja epämiellyttävänä, jopa rakennetun ympäristön arvoa alentavana vaivana. Kylätiellä puolestaan vastaan voi kävellä nälkäinen ja vaarallinen jääkarhu, mikä rikkoo syrjäisen ja rauhallisen asuinalueen idylliä. Vyörymisen ja tunkeutumisen vaikutelma resonoi Mortonin (2013) kuvauksen

kanssa, jossa ilmastonmuutokseen liittyy mittakaavan paisuminen ihmiselle käsittämättömiin sfääreihin (Morton 2013; Jussi T. Eronen, Karoliina Lummaa, Tero Toivanen, Ville Lähde, Paavo Järvensivu, Antti Majava ja Tere Váden 2016, 49). Ilmastonmuutos ja sen kiihdyttämä vyöryvä luonto esiintyy ajallisesti ja paikallisesti liiallisuuksiin kasvavina ilmiöinä, hyperobjekteina (em).

Tietyissä yhteyksissä muutokset ja vieraus, luonnon tunkeutuminen esitetäänkin kiehtovuutena. Esimerkiksi tulvista kärsivästä, tiettävästi vähitellen uppoavasta Venetsiasta rakentuu vaikutelma hauraan kiehtovana matkakohteena, jonne on matkustettava nyt tai ei koskaan. Otsikko ja kuvateksti viestivät muutoksesta ja sen hinnasta, mutta itse kuva esittää tulvan turistin perspektiivistä romantisoituna, kiehtovana kokemuksena.

”16.11.2019 Pormestari: Venetsian tulvatuhoista miljardien eurojen lasku”

Vesi oli korkealla Pyhän Markuksen aukiolla Venetsiassa torstaina. (KUVA: Flavio Lo Scalzo / Reuters)”

Arkielämän tapahtumapaikkoina esitetyt ”tavalliset” kylät ja kaupungit puolestaan eivät saa osakseen kiehtovuuden vaikutelmaa. Kuva, jossa auton sijaan kulkuvälineeksi on otettu kajakki, huokuu valitettavaa ja kriittistä muutosta. Muutosta, joka vaikuttaa merkittävästi elettyyn ja koettuun arkeen.

”6.11.2019 11 000 tutkijaa varoittaa ilmastohätätilasta – Suomalainen tutkimusprofessori: En olisi todennäköisesti allekirjoittanut vetoomusta”

Ihmiset meloivat kajakilla rankkasateiden jälkeen Doloresissa Espanjassa syyskuussa. (KUVA: Susana Vera / Reuters)”

Tämän representaatio luo vaikutelmaa kahtiajakoisesta suhteesta paikkoihin, jotka jo tietävästi kärsivät ilmastonmuutoksen vaikutuksista. Kun kyse on kodista ja jokapäiväisen, arkisen elämän tapahtumapaikoista, luonto todellakin tunkeutuu ihmisen alueelle häiriten, vaikeuttaen ja jopa uhaten ”tavallista”, totuttua inhimillistä elämää. Kun taas on kyse enemmän matkakohteena kulttuurisesti hahmotetun paikan, esimerkiksi Venetsian kohtalosta, uhkaavuuden tilalla esiintyy kiehtova hauraus ja ainutlaatuisuus.

5.2 Luonto pettää ihmisen

Tässä representaatioissa keskiöön nousee luonnon muutos ja se, kuinka muutos asettaa inhimillisen, eritoten urbaanin elämän vaikeuksiin. Antroposeenin aistimellisuus korostuu jälleen (ks. Morton 2013; Jussi T. Eronen ym. 2016, 49). Representaatio pitää sisällään muuten tyypillisesti länsimaisessa kulttuurissa pimentoon jäävän näkökulman: ihminen ja luonto ovat kietoutuneet yhteen, vain silloin toinen voi pettää toisen. Luonto näyttäytyy inhimillisen elämän perustana, oletusarvoisena maaperänä, jolle esimerkiksi rakentaa asutusta. Representaatioissa tämä maaperä lipeää alta jättäen ihmisen pulaan. Ihminen näyttäytyy passiivisena kärsijänä. Syytä luonnontilan romahdukseen ei esitetä.

”10.1.2019 Tutkimus: Valtameret lämpenevät odotettua nopeammin

Alaskalaistyttö Amaia seisoi jäälautalla Barrow'n paikkakunnan lähistöllä heinäkuussa 2016.

Valtamerien lämpeneminen kiihdyttää napajäätiköiden sulamista. (KUVA: Sokhin / Zuma)”

Representaatioissa globaali etelä näyttäytyy huomattavasti globaalia pohjoista haavoittuvampana. Luonto muuttuu karummaksi, asuinkelvottomaksi tai ihmisasutus vähitellen hukkuu merenpinnan noustessa. Globaalissa pohjoisessa muutokset eivät vielä aseta jokapäiväistä elämää vaakalaudalle vaan peliaikaa on yhä käytettävissä, luontoa pääomana esimerkiksi taloudellisen kasvun mahdollistajana. Toisaalta maantieteellisesti pohjoiseenkin sijoittuvat alueet ja ihmisryhmät voivat

olla muutoksen eturintamassa kärsimässä. Esimerkiksi napajäätiköiden tuntumassa asuvilla, perinteisiä elinkeinoja harjoittavien ihmisryhmien todellisuudessa kiihtyvää tahtia sulava jää on valitettavan keskeisessä uhan roolissa ja muutos vaikuttaa elettyyn elämään todella kokonaisvaltaisesti. Representaatio herättääkin kysymyksiä ilmastonmuutoksen eriarvoistavista puolista. Esimerkiksi Eronen (2016) ja kumppanit nostavatkin esiin sen, kuinka ihmiskunta esitetään epätodellisen yhtenäiseksi subjektiksi antroposeenin kontekstissa, vaikka todellisuudessa ero eri ihmisryhmien kokemissa ympäristövaikutuksissa on suuri (Jussi T. Eronen ym. 2016, 47).

5.3 Ihminen toimimassa luonnon hyväksi

Tämä representaatiossa ihminen näyttäytyy aktiivisena toimijana, luonnon elinvoimaisuuden edistäjänä, hoivaajana. Luonnosta puolestaan rakentuu vaikutelma huolenpitoa ja apua tarvitsevana kärsijänä.

”18.1.2019 Australia kärvistelee kovassa helleaallossa – Etelässä mittari kohosi 49 asteeseen”

Kuumuudesta kärsivää strutsia jäähdytettiin vesisuihkussa eläintarhassa Canberrassa 9. tammikuuta. (KUVA: Justin Qian / Xinhua)”

Polttavan kuumuuden kaltaiset poikkeukselliset sään ja ympäristön olosuhteet toistuvat tässä representaatiossa. Ääri-ilmiöiden taustavaikuttimet eivät kuitenkaan nouse kuvastosta esiin. Huomio keskittyy aktiiviseen ihmiseen, joka toimii hoivaajan roolissa, kun luonto kärvistelee.

Ihmishahmot, jotka toistuvat representaatioissa jatkuvasti ovat esimerkiksi kestävän kehityksen asiantuntijoita, luonnonsuojelun ammattilaisia tai vapaaehtoistyöntekijöitä – tässä mielessä siis erityisiä eivätkä ketä tahansa ”tavallisia” ihmisiä. Tämä luo vaikutelmaa siitä, että aktiivinen toiminta luonnon hyväksi tapahtuu jollain kenties arkielämästä erillisellä, specialistisella alueella, joka vaatii yksilöltä erityistä sitoutumista. Toinen toistuva ihmishahmo on nuori aktivisti, jonka aktiivinen toiminta, esimerkiksi koululakkoilu, luonnon hyväksi kuitenkin kehystetään naivina ja jopa vääränlaisena. Nuoren aktivistin hahmoon kietoutuu kuitenkin myös luontosuhteen kannalta kiinnostava näkökulman muutos: lakkoilu keskeyttää arkisen tekemisen, joka on osa kapitalistista, ympäristökriisin kannalta kestäväntöntä tuotanto- ja elämäntapaa (esim. Ylönen & Litmanen 2010, 53). Silkkä oleminen näyttäytyy vallankumouksellisena, ympäristökriisiä kiihdyttäviä rakenteita haastavana toimena. Aktiivinen toiminta luonnon hyväksi voi olla myös tekemättömyyttä, joutilaisuutta, oleilua, pysähtymistä. Jotain, joka ei ainakaan nostata ympäristökriisin kierroksia.

5.4 Ihminen tuhoamassa luontoa

Tämä representaatio oli kaikkein suppein aineistossani, mutta kuitenkin erottui itsenäiseksi muista esityksistä. Aineistossa esiintyi vain yksi kuva, jossa kyseinen esitys on läsnä. Representaatiossa korostuu edellisen tavoin ihmisen aktiivinen toiminta, joka selkeästi vaikuttaa luontoon. Toiminnan seurauksena on kuitenkin luonnon elinvoimaisuuden heikentyminen ja monimuotoisuuden kapeneminen.

”18.19.2019 Viralliset luvut vahvistivat: Brasilian metsäkato nopeinta yli kymmeneen vuoteen

Laittomia hakkuuta Brasiliassa tien varrella matkalla Senador José Porfiroon toukokuussa 2019

(KUVA: Juhani Niiranen / HS)”

Tämä representaatio esittää eniten avoimesti antroposeenia maailmaa. Representaatiossa korostuu kuvassakin esiintyvien yksilöiden kädenjälki, tuhon edistäminen. Sen sijaan taustalla vaikuttavat esimerkiksi markkinavoimat sekä poliittiset linjaukset jäävät huomiotta. Yhteiskunnallinen taso siis häivyyttyy yksilötason alle. Myös globaalien keskinäisriippuvuuksien verkko jää hämärään ja vaikuttaa siltä, että tuho tapahtuu ”jossain kaukana”. Todellisuudessa Brasilian metsäkato ja sitä kiihdyttävät laittomat hakkuut liittyvät globaaliin ruoantuotantoon ja lihatalouteen, jossa länsimaiden ääni painaa merkittävästi taloudellisen vallan vuoksi.

Representaatio kietoutuu vahvasti Marxin (1863) vieraantumisen käsitteeseen sekä Dickensin (1996) kuvaamaan ymmärryksen puutteeseen (ks. Ylönen & Litmanen 2010, 55-57). Helsingin Sanomien lukijalle kuva näyttäytyy epämääräisenä, omasta viitekehyksestä kaukaisena ilmiönä.

Selattuaan päivän uutiset lukija kenties suunnittelee tulevan viikon ruuat ja ruokakaupassa asioidessa ostoskärryyn saattaa päätyä brasilialaista alkuperää olevaa lihaa. Vieraantuminen koskee sekä länsimaista kuluttajaa mutta myös kuvan henkilöiden kaltaisia, jotka tekemänsä työn kautta valjastavat luontoa resurssiksi monimutkaiseen globaaliin ruoantuotannon verkostoon. Vaikka kuvan henkilöt ovatkin työssään ”kosketuksissa” luontoon lihasvoimillaan, eivät he suoraisesti kuitenkaan toteuta työn lajiolemuksellista merkitystä suhteessa luontoon. Hyöty, jota saadaan, on palkka, ei suoranaisesti se, mitä työ luonnossa tosiasiaa tuottaa. Vieraantuminen merkitsee sitä, ettei hakkuilla työskentelevillä ole suoranaista suhdetta hakatun metsän pohjalla tulevaisuudessa laiduntavaan, ruoaksi päätyvään lihakarjaan.

5.5 Luonto ihmisen pääomana

Tässä representaatiossa urbaani, kapitalistinen ihminen hyödyntää luontoa pääomana. Aineistossa on runsaasti kuvia, jotka kuvaavat ihmisen teknistä edistyneisyyttä ja sen avulla luonnon haltuunottoa. Kuvissa esimerkiksi rakennettu, urbaani ympäristö laajenee räjähdysmäisesti luonnon elementtejä muokkaamalla kapitalistisen ihmisen tarpeisiin sopiviksi. Kuvissa toistuu vaikutelma tehokkuudesta ja edistyksestä. Tätä representaatiota edustavat kuvat esittävät pääasiassa globaalin pohjoisen urbaania elämää.

”10.3.2019 Kööpenhamina kasvaa meren päälle kymmenelle suurelle tekosaarelle: ”kustannukset ovat pyöreä nolla”

Anne Skovbro johtaa Kööpenhaminan satama-alueen By og Havn -kehitysyhtiötä. Taustalla näkyvälle vesialueelle muodostuu tulevina vuosina uusi Lynetteholmen-niminen saari. Asukkaita sinne mahtuu 35000. (KUVA: Jacod Crawford)”

Kiinnostavalla tavalla tämän representaation esitykset ovat tekemisissä ilmastonmuutoksesta johtuvien luonnon muutosten, kuten merenpinnan nousun ja kuumuuden kanssa, mutta suhde muutokseen vaikuttaa rakentuvan linjassa kapitalistisen eetoksen kanssa. Keskiöön nousee se, kuinka muuttuvat olosuhteet valjastetaan kasvun ja tuoton polttoaineeksi. Representaatio edustaa kapitalismin monimutkaista, oravanpyöräksikin kutsuttua suhdetta luontoon (ks. Ylönen & Litmanen 2010, 53-54). Näin ollen representaatio myös uusintaa ja vahvistaa länsimaisen elämäntavan ja luontokäsityksen asemaa (esim. Haila & Lähde 2003, 19).

Luonnon muutoksista esiin nousee eniten lisääntynyt ja epätyypillisen intensiivinen kuumuus, josta luodaan vaikutelmaa nautinnon ja lomailun kehyksenä. Kapitalistisella ihmisellä on onnekseen resursseja säädellä kuumuudesta mielestään erilaisten viiennyskeinojen avulla ja kuumuuden kokeminen vaikuttaa rajoittuvan vain itse määriteltyihin ja toivottuihin tilanteisiin, kuten lomailuun.

”22.6.2019 Eurooppaa odottaa hikinen viikko – lämpötilat hipovat 40:tä astetta Saksaa ja Belgiaa myöten

Ihmiset vilvoittelivat Spreejoessa Berliinissä kesäkuussa. (KUVA: Fabrizio Bensch / Reuters)”

Kuumuus ei näyttäydä hallitsevana tai ahdistavana olosuhteena eikä yhteyttä ilmastonmuutokseen vaikuta olevan. Kuvassa luonnon vesi ja rakennettu vesiallas toteuttavat samankaltaista funktiota toimiessaan tilana nautiskelulle.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1 Luonto ja ihminen vastakkain

Osassa kuvista esiintyi samanaikaisesti useampia representaatioita. Kuvissa rakentui toistuva roolitus, jossa joko ihminen tai luonto toimi aktiivisena suhteessa toiseen passiiviseen osapuoleen. Yhtäaikaista aktiivisuutta tai passiivisuutta ei esiintynyt, vaan toinen osapuoli näyttäytyi aina toista dominoivampana. Vaikka taustakirjallisuuteni ehdottaa samaa kaksijakoista roolitusta, pyrin lähtökohtaisesti kyseenalamaan asetelmaa, mutta kyseenalaistuksen luomaan tilaan tuntui astuvan kerta toisensa jälkeen kaksi toisistaan eriävää hahmoa: luonto ja ihminen (esim. Haila & Lähde 2003, 19).

Tarinaa luonnon ja ihmisen keskinäisriippuvuudesta ei aineistossa juurikaan esiintynyt. Ainoastaan Luonto pettää ihmisen -representaatio sisälsi esityksen ihmisen ja luonnon kietoutumisesta toisiinsa, joskin esitys tuli näkyväksi vasta kuvan herättämien tuntemusten kielellistämisen ja analysoimisen kautta. Kuvista välittyi tunne luottamuksen pettämisestä. Pettäminen vaatii jaettua, yhteen kietoutumista, jota vasten kokemus pettämisestä ylipäättään rakentuu. Kyse oli enemmän luonnon kantokyvystä, joka jo terminä viittaa luonnon ihmiselämälle tarjoamasta perustasta eikä varsinaisesta keskinäisriippuvuudesta. Tarina keskinäisriippuvuudesta olisi vaatinut esityksen siitä, mihin luonnon kantokyvyn heikkeneminen liittyy ja mikä ihmisen osuus tässä kokonaisuudessa on.

Länsimaisen tieteenfilosofian käsitys ihmisestä ”luonnon rajat” voittaneena pitää sisällään arvotuksen, jonka mukaan ihminen on luonnon yläpuolella (esim. Norgaard 2018, 175). Tällainen tarina sai kuuluvan äänen myös tässä tutkimuksessa esiin nousseissa ihmisen ja luonnon vuorovaikutussuhteen representaatioissa. Vaikutelma ihmisen ylivertauudesta suhteessa luontoon kietoutui jo mainittuihin roolituksiin, joissa aina toinen osapuoli dominoi toista. Ihmisen esittäessä aktiivista roolia suhteessa luontoon, rakentui vaikutelma hoivaajasta, joka tuntee luonnon tarpeet ja osaa vastata niihin. Ihmisen dominoidessa luontoa kyse vaikutti olevan älykkäistä ratkaisuisista, kun taas luonnon dominoidessa ihmistä dominanssi esitettiin kaoottisuutena. Luonnon voima suhteessa ihmiseen näyttäytyi lopulta suvereenina, mutta myrskyisänä sekasortona ja epäjärjestyksenä. Luonnosta rakentui paikoin vaikutelma jopa pitelemättömänä vimmana, jonka kohtuullistamisessa ihmisen johdonmukaisuus, järki ja hoiva näyttelevät olennaista roolia.

5.2 Ketä antroposeeni koskee?

Representaatioiden suhde antroposeenin ilmastonmuutoksen kontekstiin jäikin aineistossa usein näennäisesti varjoon, mutta konstruktivistista otetta hyödyntämällä kuitenkin oli mahdollista päästä siihen käsiksi. Toisin sanoen, jos aineistoa tulkitsisi ihminen toiselta aikakaudelta, ei kuvien konteksti, antroposeeni ilmastonmuutokseen kävisi kaikilta osin selväksi. Erityisesti ihmisen kädenjälki, itse antroposeeni tuskin välittyisi aikamatkustajalle. Vaikka esityksiä luonnon karuimmistakin muutoksista, kuten vauhdilla sulavista napajäätiköistä ja hiekaksi huuhtoutuvasta eroosiosta uutiskuvista löytyy, tuntuvat representaatiot varjelevan muutosten aiheuttavia voimia.

Aineiston analyysissä nousi kerta toisensa jälkeen esiin pohdinta siitä, mitä oikeastaan tutkitaan tutkittaessa yhteiskunnan luontosuhdetta antroposeenin käsitettä käyttäen. Käsitteenä antroposeeni olettaa ihmisen ja yhteiskunnan tasapaksuksi, yhtenäiseksi toimijaksi, joka vaikuttaa suhteessa toiseen yhtenäiseen toimijaan, luontoon (Robert & Parks 2006; Eronen ym. 2016, 47). Kuvissa kuitenkin selkeästi näkyi erilaisten ihmisten erilaiset valmiudet ilmastonmuutoksen edessä. Eriarvoisuudella on monet kasvot, mutta kaikkinsa se on globaalia ja tiiviisti kapitalistisiin omistussuhteisiin kietoutunutta.

Maantieteellisten paikkojen tarjoamiin olosuhteisiin liittyy eriarvoistavia tekijöitä. Globaali etelä kärsii ilmastonmuutoksesta globaalia pohjoista nopeammalla aikavälillä. Dramaattiset muutokset, kuten merenpinnan alle uppoavat saarivaltiot ja eroosion turmelemat asuinalueet, ovat globaalissa etelässä jo nykyisyyttä. Globaalissa pohjoisessakin muutokset kolkuttelevat ovella, mutta kriittisyyden aste ei vielä ole kovinkaan korkea ja taloudellisten resurssien ansiosta muutos kyetään vielä valjastamaan yhteiskunnan hyväksi. Esimerkiksi kuumuus näyttäytyy kontekstista riippuen joko lamaannuttavan tuskaisena olosuhteena tai kesäisenä nautinnon ja lomailun kehyksenä. Kyse ei kuitenkaan ole silkasta maantieteestä, vaan eriarvoisuus kytkeytyy vahvasti myös taloudellisiin ja kulttuurisiin seikkoihin ja jakoon esimerkiksi urbaanien ja perinteisten yhteisöjen välillä. Tiiviimmin luonnon kanssa eläviin yhteisöihin ilmastonmuutos näyttää vaikuttavan jo kriittisellä tavalla, kun taas urbaaneissa ympäristöissä kärsitään lähinnä rottaongelmien kaltaisista kiusallisista mutta kuitenkin jossain määrin hallituista lieveilmiöistä.

Käsitteenä antroposeeni vaikuttaa jakautuvan tässä hetkessä kahteen: antroposeenin ilmastonmuutoksen kiihdyttäjiin ja antroposeenista ilmastonmuutoksesta kärsiviin. Ajan kuluessa ja

ilmastonmuutoksen edetessä inhimillisen kärsimyksen osuus tulee toki kasvamaan ja kärsijän rooli koskettamaan nykyistä moninaisempaa joukkoa ihmisiä ympäri maailman. Tutkimuksen aineistona toimivat Helsingin Sanomien uutiskuvat ponnistavat ehdottomasti antroposeenin ilmastonmuutoksen kiihdyttäjien kontekstista ja myös representaatioiden luomat vaikutelmat asettuvat osaksi etuoikeutetun vähemmistön tarinaa. Suomi on osa vauraiden maiden joukkoa, jotka ovat vastuussa valtaosasta maailman kokonaispäästöistä (Robert & Parks 2006; Eronen ym. 2016, 47). Aineistosta nousevat representaatiot kuitenkin rakentavat ilmastonmuutoksesta etäistä vaikutelmaa, jossa ilmastonmuutoksen tapahtumapaikat sijaitsevat kaukana Helsingin Sanomien lukijan jokapäiväisestä todellisuudesta ja ilmastonmuutos vaikuttaa omasta tavallisesta elämästä täysin irralliselta ilmiöltä. Tämä on huolestuttavaa siksi, että päästötasapainon vakauttamiseen vaaditaan erityisesti antroposeenin ilmastonmuutoksen kiihdyttäjiltä historiallisen kehityksen suunnan hyväksymistä ja nykyisen tilanteen kohtaamista sellaisena kuin se on. Vasta siten uudenlaisten päätösten ja suunnanmuutosten toteuttaminen tulee ajankohtaiseksi.

5.3 Vieraantuminen vastakkainasettelun polttoaineena

Representaatiot eivät vain uusina länsimaisessa kulttuurissa vallalla olevaa käsitystä luonnon ja ihmisen perustavanlaatuisesta erillisyydestä vaan myös vahvistavat erottelua kiihdyttävää vieraantumiskehitystä (ks. Haila & Lähde 2003, 19 & Ylönen & Litmanen 2010, 56-57; Dickens 1996, 29-58). Representaatiot rakentavat etäistä vaikutelmaa sekä ilmastonmuutoksen ympäristövaikutuksista, että ilmastonmuutoksen kontekstissa esiin nousevista muista ihmisistä. Esitti representaatio sitten Brasilian sademetsähakkuilla työskenteleviä tai jäälautalla surkeana tasapainottelevaa alaskalaista tyttöä, on katse toiseuttava. Ilmastonmuutoksen sosiaalisiin kerrostumiin sijoitetut ihmiset herättävät katsojassa tunteita aina säälistä ja huolesta turhautumiseen ja epäuskoon, mutta tunteita seuraa toistuva ajatus: ne siellä jossain kaukana.

Vieraantumisen ja vastakkainasettelun näkökulmasta kapitalistisen logiikan osuus korostuu vahvasti aineistossa. Paitsi että kapitalismi suhtautuu luontoon kasvun ja tuoton välineenä, myös luokkakysymys korostui ilmastonmuutoksen monipaikkaisessa kontekstissa (ks. Ylönen & Litmanen 2010, 55-56). Esimerkiksi globaaliin ruoantuotantoon liittyvässä kuvastossa korostui se, miten taloudellisen hierarkian eri osilla työskentelevät ihmiset ketjuttuvat osaksi suurta ja monimutkaista kokonaisuutta. Monimutkaista kokonaisuutta koskee valitettavan syvä ymmärtämättömyys. Ymmärtämättömyys koskee uutiskuvissa esitettyjä ihmisiä, joiden työ

vaikuttaa esimerkiksi keskiverron Helsingin Sanomien lukijan hyvinvointiin ja yhteys näihin henkilöihin uupuu tuotantoketjujen moniportaisiin sokkeloihin. Toisaalta ymmärtämättömyys koskee myös itseä ja sitä, mikä oma paikka tuossa ketjussa on. Representaatioiden esittämää maailmaa tulkitsija katsoo itsestä irrallisen kaukaisena todellisuutena, eivätkä representaatiot suuntaa tulkitsijan huomiota itseän ja oman position havainnointiin suhteessa ilmastonmuutokseen.

5.4 Lopuksi

Ilmastonmuutokseen ja ympäristökriisiin puuttuminen vaatii sitä, että puuttumatta jättämisen taustalla vaikuttavia arvo- ja kokemusmaailmoita kartoitetaan. Tämä tutkimus on tuonut näkyväksi mahdollisesti suomalaisessa julkisessa keskustelussa vaikuttavia sävyjä, joista yhteiskunnan luontosuhde ja myös kiihtyvä ilmastokriisi rakentuvat. Mutta kenen luontosuhde on yhteiskunnan luontosuhde? Helsingin Sanomien uutiskuvien rakentama vaikutelma yhteiskunnan luontosuhteesta vaikuttaakin olevan tarinaa keskiluokkaisen ja turvassa elävän globaalin pohjoisen kasvatin luontosuhteesta. Tämän tutkimuksen tuloksena yhteiskunnan luontosuhde näyttää olevan sitä, minkä ääni tulee parhaiten kuuluviin. Tulevaisuudessa voisi olla tarpeellista tutkia luontosuhdetta monimuotoisemmalla aineistolla, joka kartoittaisi luontosuhteen teemaa laajemmin eri ihmisryhmien kohdalla.

Vaikka ilmastonmuutoksesta uutisoidaan lähes päivittäin, on tämän tutkielman tulosten valossa todettava, ettei uutissisältö ainakaan edistä ilmastonmuutoksen hillintään vaadittua ilmapiiriä. Luonnon ja ihmisen vuorovaikutussuhdetta esittävät representaatiot rakentavat ilmastonmuutoksesta etäistä kuvaa, josta lukijan on vaikeaa hahmottaa oman elämän yhteyttä globaaliin ympäristökriisiin. Tulokset osoittavat sen, kuinka perustavanlaatuisesti ilmastonmuutos ja sekä sitä kiihdyttävät, että hillitsevät valinnat ovat kietoutuneet yhteiskunnallisesti jaettuun todellisuuteen, tarinoihin ja arvoihin. Tämä selittää sitä, miksi yksinkertaisilta vaikuttavia ilmastotoimia on lopulta haastavaa toteuttaa ja miksi lisääntyvästä tiedosta huolimatta nopea ja totaalinen suunnan muutos on mahdotonta. Yhteiskunnan selkäytimen, logiikan ja arvomaailman on muututtava ja kyseessä on massiivinen projekti. Muutos ei kuitenkaan ole mahdoton, sillä kuten tutkielma osoittaa, merkitykset välittyvät jatkuvasti, myös vaikkapa näennäisen neutraaleissa uutiskuvissa. Representaatiot ovatkin ennen kaikkea tapahtumaketjuja, jossa tuotannollisuus näyttelee tärkeää roolia (Hall 1997, 15-19 & Seppänen 2005, 84). Uskon muutosvoiman asuvan juuri

arkisissa, päivittäin kulutetuissa ja tuotetuissa kuvastoissa. Vaaditaan kuitenkin tietoisuutta ja aktiivista toimintaa sekä valintoja siitä, millainen todellisuus nostetaan esiin.

LÄHTEET

Crutzen, Paul J. & Eugene F. Stoermer (2000): The 'Anthropocene'. IGBP Newsletter, 41, 17–18.

Dickens, Peter (1996) *Reconstructing Nature. Towards a Green Social Theory*. Hemel Hempstead: Harvester-Wheatsheaf.

Durkheim, Èmile (1982) *Sosiologian metodisäännöt*. Suomentanut Seppo Randell. Helsinki: Tammi. Ranskankielinen alkuteos 1895.

Eronen, T. Jussi & Lummaa, Karoliina & Toivanen, Tero & Lähde, Ville & Järvensivu, Paavo & Majava, Antti & Váden, Tere (2016) Kenen antroposeeni? Maapallojärjestelmätieteen paradigmanmuutos, ihmistieteiden antroposeeni ja käsitteiden moninaisuus. *Kosmopolis* 46:4, 41-54.

Haila, Yrjö & Lähde, Ville (2003) *Luonnon politiikka*. Tampere: Vastapaino.

Hall, Stuart (1997). *Representation: Cultural representations and signifying practices*. London: SAGE Publications.

Luhmann, Niklas (2004) *Ekologinen kommunikaatio*. Tampere: Vastapaino.

Marx, Karl & Engels, Friedrich (1978) *Taloudelliset-filosofiset käsikirjoitukset 1844*. Kirjassa Marx, Engels. Valitut teokset 6 osaa. Osa 1. Kustannusliike edistys. Moskova. Suom. Antero Tiusanen, Vesa Oittinen, Timo Koste, Jyrki Uusitalo. 171-311.

Mills, C. Wright (2015) *Sosiologinen mielikuvitus*. Suomentanut Antti Karisto. Helsinki: Gaudeamus. Englanninkielinen alkuteos 1959.

Mäkiranta, Mari (2010) *Kuvien lukeminen*. Teoksessa Johanna Hurtig, Merja Laitinen & Katriina Uljas-Rautio (toim.) *Ajattele itse! Tutkimuksellisen lukutaidon perusteet*. Jyväskylä: PS-Kustannus, 97-120

Norgaard, Kari Marie (2018) The sociological imagination in a time of climate change. *Global and Planetary Change* 163, 171-176.

Roberts, J. Timmons & Bradley Parks (2006): *A Climate of Injustice: Global inequality, North-South Politics, and Climate policy*. Cambridge: Mit Press.

Seppänen, Janne (2001) *Katseen voima. Kohti visuaalista lukutaitoa*. Tampere: Vastapaino.

Seppänen, Janne (2005) *Visuaalinen kulttuuri. Teoriaa ja metodeja mediakuvan tulkitsijalle*. Tampere: Vastapaino.

Seppänen, Janne & Väliverronen, Esa (2000) Lehtikuvan luonto. Kuvan ja tekstin suhteita ympäristödiskurssissa. *Sociologia* 37:4, 330-348.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2003) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Urry, John (2013) *Ilmastonmuutos ja yhteiskunta*. Suomentanut Jyrki Vainonen. Tampere: Vastapaino. Englanninkielinen alkuteos 2011.

Valkonen, Jarno & Saaristo, Kimmo (2010) Luonto ja yhteiskunta – ympäristösosiologian lähtökohdat. Teoksessa Jarno Valkonen (toim.) *Ympäristösosiologia*. Helsinki: WSOYpro Oy, 7-27.

Ylä-Anttila, Tuomas & Vesa, Juho & Eranti, Veikko & Kukkonen, Anna & Lehtimäki, Tomi & Lonkila, Markku & Luhtakallio, Eeva (2018) Up with ecology, down with economy? The consolidation of the idea of climate change mitigation in the global public sphere. *European Journal of Communication* 33:6, 587-603.

Ylönen, Marja & Litmanen, Tapio (2010) Sosiologisia lähestymistapoja yhteiskunnan ympäristösuhteeseen. Teoksessa Jarno Valkonen (toim.) *Ympäristösosiologia*. Helsinki: WSOYpro Oy, 51-82.

LIITE

Helsingin Sanomien uutiset, joiden uutiskuvia käytetty tutkielman aineistona.

6.1.2019 Ilmastonmuutos sai rottien määrän kasvuun New Yorkissa <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005956776.html>

10.1.2019 Aikuiset ovat saamattomia, joten lukiolaiset ryhtyvät perjantaina lakkoon ilmaston puolesta – Rehtori: ”Lakko on väärä keino” <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000005960512.html>

10.1.2019 Tutkimus: Valtameret lämpenevät odotettua nopeammin <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005961727.html>

18.1.2019 Australia kärvistelee kovassa helleaallossa – Etelässä mittari kohosi 49 asteeseen <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005970599.html>

2.2.2019 Kirkko pyrkii hiilettömäksi pikavauhtia – ”Kirkon on aloitettava omista päästöistään.- Vastan jälkeen on varaa vaikuttaa muihin <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000005986649.html>

8.2.2019 Stressiä luonnosta <https://www.hs.fi/hyvinvointi/art-2000005993260.html>

8.2.2019 Ensin manailtiin mustaa talvea, sitten tulivat lumipyryt ja räntä – Selittääkö ilmastonmuutos sään heittelemistä? <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000005995153.html>

12.2.2019 16-vuotiaan ilmastoaktivistin Greta Thunbergin tarina julkaistaan suomeksi <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000005998222.html>

22.2.2019 YK varoittaa: Suuri osa maailman ruoantuotannosta on vain yhdeksän ilmastonmuutokselle alttiin viljelyskasvin varassa <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006010085.html>

13.3.2019 Kööpenhamina kasvaa meren päälle kymmenelle suurelle tekosaarelle: ”Kustannukset ovat pyöreä nolla” <https://www.hs.fi/paivanlehti/10032019/art-2000006030090.html>

20.3.2019 Ympäristöviraston johtaja: Britanniassa voi loppua vesi kesken jo 30 vuoden päästä
<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006042095.html>

18.4.2019 Jääkarhu eksyi 700 kilometrin päähän kotialueeltaan Venäjällä
<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006076828.html>

22.6.2019 Eurooppaa odottaa hikinen viikko – lämpötilat hipovat 40:tä astetta Saksaa ja Belgiaa myöten
<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006151000.html>

12.7.2019 Ihminen ja ilmaston lämpeneminen syövät rantoja: miljoonakaupunki huuhtoutumassa mereen Länsi-Afrikassa
<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006172412.html>

6.11.2019 11 000 tutkijaa varoittaa ilmastohätätilasta – Suomalainen tutkimusprofessori: En olisi todennäköisesti allekirjoittanut vetoomusta
<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006298076.html>

6.22.2019 Tutkimus: Merenpinta tulee nousemaan vielä vuosisatoja, vaikka ilmastotavoitteisiin päästäisiinkin
<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006298312.html>

10.11.2019 Australian raivoisat maastopalot uhkaavat nyt myös Sydneyn aluetta: asiantuntijat varoittavat "katastrofaalisen mittaluokan uhasta" ensimmäistä kertaa
<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006302924.html>

16.11.2019 Pormestari: Venetsian tulvatuhoista miljardien eurojen lasku
<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006308528.html>

18.11.2019 Viralliset luvut vahvistavat: Brasilian metsäkato nopeinta yli kymmeneen vuoteen
<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006313146.html>

18.12.2019 Australiassa oli tiistaina maan kaikkien aikojen kuumin päivä: lämpötila kohosi osassa maata lähes 50 asteeseen
<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006346769.html>